

باسمه تعالی

نام درس: زبان تخصصی ۱ مقطع: کارشناسی رشته: فقه و حقوق مدرس: شفیع

۱- معرفی و اهداف درس

هدف کلی این درس آشنایی بیشتر دانشجویان با زبان انگلیسی تخصصی و کسب مهارت و یادگیری چهار عامل اصلی یادگیری-listening; reading; writing; speaking- به منظور درک مفاهیم متون عمومی و تخصصی زبان انگلیسی رشته الهیات اسلامی (فقه و حقوق) است. دانشجویان باید در پایان دوره بتوانند درک کافی از مقوله‌ها و مفاهیم مربوط به الهیات اسلامی، به ویژه در گرایش فقه و حقوق که در کتاب‌ها، مجلات و رسانه‌های مرتبط انگلیسی وارد شده‌اند، داشته باشند. به طور منطقی مهارت‌های چهارگانه دانشجویان باید در این مرحله نسبت به قبل افزایش یابد.

۲- معرفی استاد

خارج فقه و اصول. دکتری علوم سیاسی. دانشیار. حوزه‌های مطالعاتی: الهیات سیاسی (فقه سیاسی، تفسیر سیاسی قرآن) جامعه‌شناسی سیاسی ایران؛ مسائل ایران (تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی معاصر، انقلاب اسلامی). انتشار تعدادی کتاب و مقاله. تدریس در دپارتمان علوم سیاسی از ۱۳۸۱ تا کنون.

۳- پیش‌نیازهای درس

۴- منابع درسی

الف) منابع اصلی

-Kamali, Mohammad Hashim; Sharia law: Questions and answers
(Oxford: oneworld Publications, ۲۰۱۲)

VII. Shariah, Criminal Law and the Prescribed Hudud Punishments

ب) منابع برای مطالعه بیشتر

-Calder, Norman; **Islamic Jurisprudence in the Classical Era**, Edited by Colin Imber, Introduction and Afterword by Robert Gleave (London: Cambridge University press, ۲۰۱۰)

-Mottahedeh, Roy; **Sadr jurisprudence: Lessons in Islamic jurisprudence**
(Oxford: Oneworld-publications, ۲۰۰۳)

-Izzi Dien Mawil; **Islamic Law: From Historical foundations to contemporary practice** (Edinburgh University Press, ۲۰۰۴)

-Atif Ahmad, Ahmad; **studies in Islamic law and society: Structural Interrelations of Theory and Practice in Islamic Law** (Brill Leiden . Boston, ۲۰۰۶)

۵- تکالیف دانشجو

الف) ارزشیابی مستمر و امتحان میان‌نیم‌سال

۲۰- درصد نمره به فعالیت های کلاسی شامل: عدم غیبت؛ حضور به هنگام و فعال در کلاس؛ پرسش ها و پاسخ های شفاهی هر جلسه؛ قرائت و ترجمه متن از سوی دانشجویان، اختصاص یافته است.
۲۰- درصد نمره به امتحان میان ترم مربوط است.

ب) ارزشیابی پایان‌نیم‌سال

۶۰ درصد نمره برای آزمون نهایی پایان ترم در نظر گرفته شده است.

۶- زمان‌بندی

جلسه ۱: معرفی برنامه؛ معرفی کلی فصل هفتم کتاب shariah law از محمد هاشم کمالی با عنوان

" Shariah, Criminal Law and the Prescribed Hudud Punishments"

جلسه ۲: پرسش و پاسخ ش ۷۰ مجازات حدود، شیوه اجرای آن در گذشته و شیوه اجرای آن در زمان کنونی [حدود مجازات‌هایی هستند که برای جرایم خاصی مثل **زنا، سرقت، قذف و حراجه** در قرآن یا حدیث تعیین شده‌اند. در گذشته اجرای آن‌ها بر اساس **قرائن گزینشی از قرآن** بوده و امروزه در **نظام‌های حقوقی مدرن**، به دلیل وجود قوانین مدنی، اجرای حدود اغلب کنار گذاشته شده یا با چالش مواجه است. در آیات حدود، پس از ذکر مجازات، عباراتی **درباره توبه و اصلاح** آمده که نشان می‌دهد این دو باید در فرآیند قضایی لحاظ شوند. با این حال، فقه سنتی اغلب این جنبه را نادیده گرفته و به مجازات‌های ثابت بسنده کرده است]

جلسه ۳: پرسش و پاسخ ش ۷۱ درباره حد زنا و حد قذف [زنا با **۱۰۰ ضربه شلاق** مجازات می‌شود و قذف (اتهام زنا بدون اثبات) با **۸۰ ضربه شلاق و محرومیت از شهادت** در دادگاه. اثبات زنا بسیار دشوار است و نیاز به **چهار شاهد** دارد، که در عمل اغلب از طریق اعتراف یا **بارداری** اثبات می‌شود—که خود محل تردید است.]

جلسه ۴: پرسش و پاسخ ش ۷۲ دیدگاه فقه اسلامی درباره تجاوز به عنف [تجاوز جنسی کاملاً **ممنوع و جرم** است، اما گاهی اشتباه با **زنا یکی گرفته** می‌شود. تفاوت اصلی در **رضایت** است: زنا رضایت‌مندانه است، تجاوز بدون رضایت. قربانی نباید **بار اثبات جرم را به دوش بکشد**، و همه افراد—صرف‌نظر از دین یا ملیت—باید در برابر تجاوز محافظت شوند.]

جلسه ۵: پرسش و پاسخ ش ۷۳ دیدگاه حقوق اسلامی درباره زنای محصنه و غیرمحصنه و مساله سنگ سار [سنگسار در قرآن نیامده و **منشأ آن یهودی** است. قرآن برای زنا مجازات **۱۰۰ ضربه شلاق** را تعیین کرده و پس از آن، **سنگسار به‌نوعی منسوخ** شده است. برخی موارد سنگسار در صدر اسلام، احتمالاً **پیش از نزول آیه** مربوطه بوده‌اند.]

جلسه ۶: پرسش و پاسخ ش ۷۴ دیدگاه حقوق اسلامی درباره حد سرقت [در قرآن، **قطع دست** برای سرقت مقرر شده، اما با **شروط سخت** (حدود ۱۴ شرط). در صورت **وجود شک، مجازات به تعزیر** تبدیل می‌شود. در عمل، قضات اغلب از قطع دست **خودداری کرده و زندان را جایگزین می‌کنند**. این موضوع در **قوانین مدرن** نیز بازتاب یافته است.]

جلسه ۷: پرسش و پاسخ ش ۷۵ دیدگاه حقوق اسلامی درباره نوشیدن الکل و قمار بازی [در قرآن مجازات مشخصی برای این دو نیامده. برای شرابخواری، سنت پیامبر و صحابه مجازات‌هایی مثل ۴۰ یا ۸۰ ضربه شلاق را پیشنهاد داده‌اند. قمار نیز ممنوع است و تحت تعزیر مجازات می‌شود، چون قرآن آن را «عمل شیطانی» دانسته ولی مجازات مشخص نکرده.]

جلسه ۸: پرسش و پاسخ ش ۷۶ درباره شواهد لازم برای اثبات جرایم حدی [برای اکثر حدود، دو شاهد مرد مسلمان عادل کافی است؛ اما برای زنا، چهار شاهد مرد لازم است. بارداری به‌تنهایی دلیل قطعی نیست. پیشنهاد شده که قواعد فقهی بازنگری شوند تا شهادت زنان نیز پذیرفته شود]

جلسه ۹: پرسش و پاسخ ش ۷۷ درباره امکان اجرای یا عدم اجرای حدود در هنگام مردود بودن شواهد جرم [خیر. در صورت وجود شک در اثبات جرم، حد شرعی اجرا نمی‌شود. اما اگر احتمال قوی وجود داشته باشد، قاضی می‌تواند مجازات تعزیری اعمال کند. این اصل از حدیث «ادروا الحدود بالشبهات» گرفته شده است.]

جلسه ۱۰: پرسش و پاسخ ش ۷۸ درباره امکان تقلیل یا تعدیل (تطبیق با دنیای مدرن) مجازات‌های حدی [در فقه سنتی، حدود مجازات‌هایی ثابت و غیرقابل تغییر هستند. قاضی اختیار تعدیل یا بخشش ندارد. این سخت‌گیری باعث شده بسیاری از قضات از اجرای حدود خودداری کنند.]

جلسه ۱۱: پرسش و پاسخ ش ۷۹ درباره احتمال معافیت غیرمسلمانان از اجرای حدود اسلامی بر آنها [در کشورهای اسلامی با اقلیت‌های غیرمسلمان، حدود معمولاً فقط برای مسلمانان اجرا می‌شود. اما در کشورهای مثل عربستان یا ایران، ممکن است برای همه اجرا شود. استثناهایی برای شرابخواری و ارتداد وجود دارد، ولی نه برای زنا و سرقت.]

جلسه ۱۲: پرسش و پاسخ ش ۸۰ درباره امکان تفسیر پذیر شدن حدود [بله. جزئیات حدود از طریق اجتهاد، قیاس، و اجماع فقها شکل گرفته‌اند. با اینکه حدود به‌ظاهر نص‌محورند، اما تفسیرهای فقهی نقش مهمی در تعیین دامنه و نحوه اجرای آنها داشته‌اند.]

جلسه ۱۳: پرسش و پاسخ ش ۸۱ درباره جواز قصاص نفس یا قصاص عضو در حقوق اسلامی [بله، قانون قصاص در قرآن آمده و برای قتل عمد یا آسیب بدنی قابل اجراست. در صورت رضایت اولیای دم، دیه جایگزین می‌شود. در مواردی که اجرای دقیق قصاص ممکن نباشد، مجازات تعزیری اعمال می‌شود. پیامبر اغلب به صلح و بخشش توصیه می‌کرد.]

جلسه ۱۴: درباره قواعد فقهی مربوط به حدود

[پس از اطلاع حاکم یا قاضی از جرم حدی، مجازات واجب می‌شود و شفاعت پذیرفته نیست.]

۱. اجرای حدود تنها با دستور حاکم شرعی یا نماینده‌ی او مجاز است.
۲. حقوق خداوند بر پایه‌ی آسان‌گیری است، برخلاف حقوق مردم که چنین نیستند.
۳. حق مردم فقط با عفو یا گذشت ساقط می‌شود.
۴. فرد می‌تواند از حق شخصی خود بگذرد، اما حق دیگران را نمی‌تواند ببخشد.
۵. مجازات حدی قبل از اجرا قابل تجمیع است، اما پس از آن نه.
۶. قصاص تقسیم‌پذیر نیست؛ اگر یکی از اولیای دم ببخشد، کل قصاص ساقط می‌شود.
۷. قصاص با گذر زمان ساقط نمی‌شود، اما درباره حدود اختلاف نظر وجود دارد.
۸. اگر مقتول وارث نداشته باشد، حاکم شرعی به‌جای او قصاص را اجرا می‌کند.]

جلسه ۱۵: درباره قواعد فقهی مربوط به حدود

- اگر مقتول وارث نداشته باشد، حاکم شرعی به‌جای او قصاص را اجرا می‌کند.
- در صورت حضور مباشر و سبب، حکم بر مباشر جاری می‌شود.
- اصل در شریعت، عدم مسئولیت است مگر خلافتش ثابت شود.
- در صورت وجود شک، اجرای حدود متوقف می‌شود.
- کسی که ندانسته شراب نوشیده، مشمول حد یا تعزیر نیست.
- اگر فرد در انجام کاری شک داشته باشد، اصل بر عدم انجام آن است.
- اگر فرد در مقدار کاری شک کند، مقدار کمتر فرض می‌شود.

- ۱۶ شک، تعزیر را متوقف نمی‌کند ولی کفاره را متوقف می‌سازد.
- ۱۷ فرمانده مسئول عمل زیردست نیست مگر اینکه او را مجبور کرده باشد.
- ۱۸ کسی که در فرایند شرعی عجله کند، از نتیجه محروم می‌شود.

جلسه ۱۶: درباره قواعد فقهی مربوط به حدود

- [۱۹ یکی از اهداف حدود، ایجاد درد و عبرت است.
- ۲۰ در موارد غیرقابل تقسیم، انتخاب یا حذف بخشی به منزله‌ی انتخاب یا حذف کل است.
- ۲۱ پیشگیری از جرم، بر درمان یا مجازات اولویت دارد.
- ۲۲ اگر دو چیز از یک جنس و با هدف مشابه باشند، یکی در دیگری ادغام می‌شود.
- ۲۳ حل و فصل دعاوی و اختلافات، واجب شرعی است.
- ۲۴ اصل بر پذیرش قول کسی است که ظاهر را تأیید می‌کند؛ بار اثبات بر عهده‌ی مخالف آن است.
- ۲۵ قول کسی که از مال خود دفاع می‌کند، پذیرفته می‌شود.
- ۲۶ اجرای حدود تنها با اجازه‌ی حاکم شرعی ممکن است.]

۷- راه‌های ارتباطی و میزان زمان تقریبی برای دریافت پاسخ

-گروه مشترک در فضای مجازی

shafiee.mahmood@gmail.com-

@Mahmood_shafiee